

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)

SSN Jan Górowski

w sprawie ze skargi H.(...) Spółki z o.o. w W.

o wznowienie postępowania

zakończanego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 14 stycznia 2004 r.,
sygn. akt I ACa (...)

w sprawie z powództwa Syndyka Masy Upadłości "S.(...)" Spółki z o.o. w W.

przeciwko H.(...) Spółce z o.o. w W.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 grudnia 2008 r.,

skargi kasacyjnej H.(...) Spółki z o.o. w W. od postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia
28 kwietnia 2008 r., sygn. akt I ACz (...),

uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2008 r. Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie wnoszącego skargę o wznowienie postępowania H.(...) sp. z o.o. w W. na postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 11 marca 2008 r., którym postępowanie wszczęte na skutek skargi o wznowienie zostało umorzone.

Postępowanie, którego dotyczyła skarga o wznowienie, toczyło się z powództwa syndyka masy upadłości „S.(...)” spółki z o.o. w W. i zakończone zostało prawomocnym

wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 14 stycznia 2004 r. Już po zakończeniu tego postępowania zakończyło się także – w dniu 31 lipca 2007 r. - postępowanie upadłościowe dotyczące spółki „S.(...)” i spółka ta ostatecznie wykreślona została z rejestru. W ocenie obu Sądów, fakt utraty bytu prawnego przez spółkę „S.(...)” doprowadził do utraty zdolności sądowej zarówno spółki, jak i syndyka, co oznacza również utratę statusu strony w postępowaniu, którego dotyczy skarga o wznowienie. Z tej przyczyny postępowanie należało, zdaniem obu Sądów, umorzyć na podstawie art. 355 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny uznał ponadto, że zbycie wierzytelności objętej sporem przez syndyka nie stoi na przeszkodzie w dalszym prowadzeniu postępowania z udziałem zbywcy (art. 192 pkt 3 k.p.c.). Do takiego przekształcenia jednak nie doszło, zatem nabywca wierzytelności nie może uzyskać statusu strony w drodze wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Sukcesja generalna po stronie powodowej nie miała miejsca, zarówno Spółka jak i syndyk utracili zdolność sądową, zatem postępowanie nie może się toczyć wobec braku jednej strony. Postępowanie o wznowienie jest kontynuacją procesu, którego skarga dotyczy, zatem nie istnieje możliwość dalszego jego prowadzenia, gdy doszło do utraty przez jedną ze stron zdolności sądowej.

Postanowienie powyższe zaskarżył w całości skargą kasacyjną pozwany. Opierając skargę na drugiej podstawie kasacyjnej określonej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. zarzucał, że doszło do naruszenia art. 355 § 1 k.p.c. i art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. przez niezasadne przyjęcie, że w związku z ukończeniem postępowania upadłościowego toczącego się wobec powodowej Spółki zachodzi konieczność umorzenia postępowania wywołanego skargą, z uwagi na niedopuszczalność wznowienia postępowania przy udziale wezwanego w charakterze powoda nabywcy wierzytelności upadłego, gdy cesjonariusz nie wstąpił do sprawy oraz naruszenie art. 406 k.p.c. w zw. z art. 194 § 1 k.p.c. przez błędne przyjęcie, że w przypadku zbycia spornej wierzytelności w toku procesu i utraty przez powoda podmiotowości prawnej po prawomocnym zakończeniu postępowania nie jest dopuszczalne wezwanie nabywcy wierzytelności do udziału w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi. W konkluzji wnosił o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia a także o uchylenie postanowienia Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu wszczętym na skutek skargi o wznowienie, we wstępnej jego fazie, następuje badanie jej dopuszczalności. Badanie to obejmuje istnienie ogólnych

przesłanek procesowych (art. 199 i 1099 k.p.c.), a zastosowanie w badaniu tym mają, stosownie do art. art. 406 k.p.c., odpowiednio przepisy o postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie uznaje się, że ta wstępna faza ta nie jest prostą kontynuacją postępowania zakończonych prawomocnym orzeczeniem (por. np. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1997 r., III CZP 66/97, OSNC 1998, nr 4, poz. 56, i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1971 r., III CRN 266/71, OSNCP 1972, nr 4, poz. 76). Z tego też względu, jeżeli utrata bytu prawnego strony następuje przed wniesieniem skargi, to brak podstawy do zawieszenia postępowania na mocy art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c., obejmującego tylko te sytuacje, w których przeszkody wpływające na tok sprawy wystąpiły po jej wszczęciu, a więc w postępowaniu o wznowienie - po wniesieniu skargi. Pogląd ten zarówno w doktrynie, jak i judykaturze nie jest kwestionowany. Nie może zaś budzić wątpliwości, że zakończenie postępowania upadłościowego, tym samym utrata zdolności sądowej przez będącego stroną w procesie syndyka, nastąpiło przed wniesieniem skargi o wznowienie postępowania.

W skardze tej jednak pozwana spółka oznaczyła jako powoda syndyka, który w chwili jej wniesienia nie miał zdolności sądowej. W sprawie bowiem, w której postępowanie upadłościowe obejmuje likwidację majątku upadłego, sąd po wykonaniu planu podziału stwierdza zakończenie postępowania upadłościowego (art. 368 § 1 i 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, Dz. U. Nr 60, poz. 535 ze zm., dalej „p.u.n.”), co nastąpiło odnośnie do upadłej spółki „S.(...)” w dniu 31 lipca 2007 r., a więc przed wniesieniem skargi o wznowienie postępowania. Z chwilą stwierdzenia ukończenia postępowania upadłościowego następuje także wygaśnięcie funkcji syndyka masy upadłości, traci on zatem legitymację procesową i jako strona przestaje istnieć (por. art. 367 ust. 2 w zw. z art. 368 ust. 3 p.u.n.). Zachodził więc pierwotny brak zdolności sądowej, syndyk przy tym tej zdolności nie mógł już nabyć. Pierwotny brak zdolności sądowej nie może być uzupełniony przez wstąpienie do udziału w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi podmiotu mającego tę zdolność, zamiast podmiotu, który jej nie może uzyskać (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2004 r., I CK 131/04, OSNC 2005, nr 9, poz. 156). Sąd Apelacyjny wyraził zatem trafny pogląd, że nabywca wierzytelności mógłby wstąpić do postępowania skargowego w wyniku przekształcenia podmiotowego (art. 192 pkt 3 k.p.c.), gdyby wznowienie postępowania było dopuszczalne.

Wobec pierwotnego braku zdolności sądowej syndyka masy upadłości w postępowaniu skargowym istniała podstawa do odrzucenia skargi, wynikająca z art. 406 w związku z art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c., nie można było natomiast postępowania tego zawiesić bądź umorzyć, ani na podstawie art. 182 § 1 zdanie drugie k.p.c., ani art. 355 k.p.c. Umorzenie postępowania w tym drugim wypadku może być spowodowane tylko zdarzeniem zaszłym w toku postępowania. Jeżeli natomiast występuje pierwotny brak bezwzględnej przesłanki procesowej, pozew, a w postępowaniu o wznowienie - skarga, podlegają odrzuceniu *a limine*.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.